

Historikk

Fra 1899 var det Norske Kvinners Sanitetsforening som skulle holde sykehuset med sykepleiersker, men etter den store utbyggingen av sykehuset i 1924 maktet ikke foreningen å oppfylle kontrakten lenger. Som en konsekvens av dette, ble sykepleierskolen ved Aker Sykehus grunnlagt 1. oktober 1924. Skolens eier var Akers Herred, og det formelle navnet var Aker Sykehus' Sykepleierskeskole.

Ledelse og organisasjon

Skolen var fra starten av en ren sykehuskole underlagt Aker sykehus' ledelse, først i Akers Herred, og fra 1948 i Oslo Kommune. Fra 1963 ble imidlertid skolen utskilt som en egen etat i Oslo Kommune (jfr. "Lov av 8. januar 1960 om utdanning og offentlig godkjenning av sykepleiere"). I denne prosessen fikk skolen navnet Aker Sykepleieskole.

Aker og Ullevål fikk felles skolestyre i 1972. Jfr. vedtekter for Aker/Ullevål sykepleieskole, vedtatt av Oslo Formannskap 2.oktober 1969, med endring vedtatt i felles styremøte for Aker og Ullevål Sykepleieskoler 23.november 1971. I styremøte 13.oktober 1975 ble det vedtatt å skifte navn til Aker sykepleierskole.

På grunnlag av Stortingsmelding nr. 13 (1976-77) "Om den fremtidige utdanningen av sosial- og helsepersonell", drøftet Stortinget våren 1977 prinsippene for utdanning av blant annet sykepleiere. Stortinget sluttet seg til regjeringens forslag om å overføre de helsepersonellutdanningene som sorterte under Sosialdepartementet til Kirke- og Undervisningsdepartementet (KUD). Overføringen bygde blant annet på forutsetningen om at de offentlige sykepleierskolene skulle overtas av Staten og innlemmes i det regionale høgskolesystemet. I 1981 ble sykepleierskolen delvis (økonomisk, adm.) overført til Staten ved KUD.

Dette medførte konsekvenser fordi de to departementene prioriterte ulike hensyn. Sosialdepartementet, som var ansvarlig for landets helsetjeneste, så hensynet til den enkelte pasient/klient og samfunnets behov ut fra et helse-/sykdomsbegrep. I utdanningsdepartementet ble det tatt hensyn til behov for utdanning. En effekt av forandringen som sykepleierhøgskolene merket, var at samarbeidet med de virksomheter der studentene gjennomførte sin praksis ble vanskeligere, når skole og praksisfelt ikke lenger var underlagt samme departement.

Fra sykepleierskole til høgskole

I 1982 ble sykepleierutdanningen overført fra KUD til det nyopprettede Kultur- og Vitenskapsdepartementet. Samme år ble sykepleierskolene høgskoler, og Aker fikk navnet Aker sykepleierhøgskole. Nå gikk skolen over til opptak av studenter kun én gang pr. år.

Avvikling av skolestyret

Det Regionale Høgskolestyret for Oslo og Akershus (RHOA) opprettes av Stortinget i 1979, og fungerer som interimsstyre i 4 år mens det utreder en ny permanent styringsordning. Ordningen med et regionalt høgskolestyre setter krav om egne høgskoleråd for høgskolene, og ved Aker sykepleierhøgskole ble det i 1981 satt ned en komité som skulle utrede en intern styringsstruktur for høgskolen. I 1983 opprettes høgskolerådet, og trår i kraft. Det avløser

gradvis Skolestyret over en toårsperiode. Den 1.januar 1986 er Aker sykepleierhøgskole helt overgått til Staten, og skolestyret avviklet.

Skolens ledere

I tiden 1924-1985 har Aker sykepleierhøgskole hatt følgende ledere:

1924	Forstanderinne Johanna Thorsen
1924-1929	Forstanderinne Signe Kristensen
1929-1947	Forstanderinne Kristine Endrerud
1947-1963	Forstanderinne Marit Berg-Domaas
1963-1972	Skolestyrer/Rektor Ragna Hunskaar
1972-1987	Rektor Irene Kalnes Nilsen

Undervisningen

Skolen hadde fra starten av opptak to ganger i året; 1.april og 1.oktober. Det første kullet var på tolv elever, hvorav åtte fullførte. Elevene fulgte et undervisningsprogram som gikk over tre år, med det første halvåret som forskole/prøvetid. Sykehusets administrerende overlege, Axel Christensen fikk dog etter kort tid endret praksisen til at de to første månedene av utdanningen skulle være en introduksjon til avdelingen, hvor elevene skulle lære hushjelparbeid. Denne introduksjonsperioden fikk snart det betegnende navnet "Skureposten", og skulle bestå frem til 1938, da teoretisk/praktisk forskole igjen ble innført.

2. Verdenskrig

Under krigsperioden 1940-1945 var Aker Sykehus okkupert, og ble benyttet som krigslasarett for den tyske okkupasjonsmakten. Sykehusdriften ble flyttet til Berg skole, og sykepleieelevene ble tatt hånd om av Ullevål Sykepleieskole og Norske Kvinners Sanitetsforening. Det ble ikke tatt opp nye elever under krigen, men de som hadde begynt, fikk fullføre utdanningen sin ved de ovenfor nevnte skoler.

I kjølvannet av krigen skjedde det store endringer i undervisningsprogrammet. Daværende instruksjonssøster Ragna Hunskaar førte an arbeidet med å få bland annet forlenget forskole, skriftlige eksamener i hvert fag, og bedre organiserte lesekursplaner (sideløpende undervisning). Hittil hadde mye av undervisningen vært gitt i eller etter arbeidstid. Videre ble den avsluttende praktiske prøve forenklet, fra å ha strukket seg over 36 timer med påfølgende rapportlevering, til én dags prøve.

I 1948 fikk man landets første sykepleielov av 10.desember 1948, og utdanningen kom inn under offentlig kontroll. Aker Sykehus' sykepleierskeskole lå på dette tidspunkt godt innenfor rammene gitt av styrende organer.

Omorganiseringen i 1963 (med bakgrunn i "Vilkår for offentlig godkjenning av grunnskoler i sykepleie av 25.juni 1962" - med mindre endringer i 1967 og "Sykepleieloven av 8.januar 1960") medførte store endringer i sykepleierutdanningen. Skoleplanen ble delt i fem avsnitt. Disse startet med en innføringsblokk på 2-12 uker, etterfulgt av praktisk turnus. Den kliniske praksis ble bedre planlagt enn tidligere, med 30 timers praksis, én studiedag og én fridag pr. uke, og antall timer teoriundervisning steg til det dobbelte.

Den neste store endringen fulgte av Sosialdepartementets "Midlertidige vilkår" av 8.januar 1975. Etter lang tids ønske fra sykepleieskolene gav man nå mulighet for å organisere sykepleierutdanningen i semestre, fremfor å ha skole hele året. I tillegg ble det bestemt at

sykepleieelevene skulle ha studiesosiale vilkår som annen studerende ungdom. I dette lå det blant annet at elevene fikk tittel av sykepleierstudent, de kunne søke om lån og stipend fra Statens lånekasse og de måtte selv betale lærebøker og undervisningsmateriell. Skoleplanen forøvrig var stort sett uendret fra vilkårene av 1962/1967.

Ved overgang til høyskole i 1982 ble høyskoleprogrammet av 17. november 1980 tatt i bruk. På det faglige og undervisningsmessige plan innebar det, foruten et utvidet program, at undervisningen ble basert på helsestadier, noe som satte bredere krav til praksisfelt.

Virksomhet utover grunnutdanningen

Etter endt grunnutdanning og avtjent pliktjeneste av ett års varighet (avskaffet 1975), var det mulighet for å komme tilbake til skolen for spesial- eller videreutdanning, for eksempel som operasjons- eller røntgensykepleier. Mellom 1948 og 1962 fantes en regel om at man, etter 2 år og 4 måneder i grunnskolen, kunne ta spesialutdanning som jordmor eller som "sinnsykepleier", for deretter å avlegge eksamen i grunnskolen.

Siden 1950 har Aker sykepleierhøgskole vært øvingsskole for studenter fra lærerlinjen ved Norges Sykepleierhøgskole (senere Institutt for Sykepleieforskning). I senere år har skolen også vært øvingsskole for studenter fra sykepleielærerutdanningen ved Universitetet i Tromsø.

Aker sykepleierhøgskole har i en årrekke lagt opp individuelle suppleringsprogram for utenlandske sykepleiere, slik at disse kunne få Offentlig godkjenning som sykepleier i Norge. Den utenlandske sykepleieren må, før godkjenning, bevise at han/hun mestrer det norske språket.

I 1982 startet Aker sykepleierhøgskole med kurs for grupper av sykepleiere i praksisfeltet. I korte trekk gikk kursene ut på tolkning av begreper som var benyttet i studieplanen, programinnhold, samt å drøfte evaluering av studenten etter gjeldende kriterier. Denne aktiviteten ble etter hvert sterkt utvidet.

I tillegg kommer de ulike studentaktiviteter og former for sosialt samvær studenter og lærere imellom. Aker sykepleierhøgskole synes å ha hatt et godt miljø, og satt dype spor etter seg hos de som er utdannet derfra.

Løpenr:	Arkivkode:	Arkivaliens art - innhold:	Tidsrom:
---------	------------	----------------------------	----------

STYRE- OG RÅDSPROTOKOLLER

- Høgskolerådsprotokoll 1985 - 1986
- Lærerrådsprotokoll 1984 - 1986

STYRE- OG RÅDSDOKUMENTER

- Høgskolerådet 1986 - 1987
- Do. 1988 - 1989
- Do. 1990 - 1992
- Do. 1993 - 1994
- Lærerrådet 1986 - 1989
- Do. 1990 - .....
- Ledermøter 1987 - 1994

SAKSARKIVKARAKTER- OG EKSAMENSARKIV

- Karakterlister kull 116 - 119 f.o.m. 1986

STUDENTARKIVER

- Studentkort (kardex) kull 118 - 120
- Studenter avbrutt utd. A - G
- Do. H - L

Løpenr:	Arkivkode:	Arkivaliens art - innhold:	Tidsrom:
-		Do. M - Å	
-		Studentmapper kull 116 A - L	
-		Do. kull 116 M - Å	
-		Do. kull 117 A - B	
-		Do. kull 117 C - S	
-		Do. kull 117 T - Å	
-		Do. kull 118 A - D	
-		Do. kull 118 E - Å	
-		Do. kull 119 A - D	
-		Do. kull 119 E - S	
-		Do. kull 119 T - Å	
-		Do. kull 120 A - B	
-		Do. kull 120 C - G	
-		Do. kull 120 H - J	
-		Do. kull 120 K - N	
-		Do. kull 120 O - St.	
-		Do. kull 120 Sæ. - Å	
-		Kull 121; Program, karakterer	
-		Studentmapper kull 121 A - H	
-		Do. kull 121 I - S	
-		Do. kull 121 T - Å	
-		Kull 89H; Eksamenskarakterer	
-		Studentmapper kull 89H A - F	1989/1992
-		Do. kull 89H G - S	1989 /1992
-		Do. kull 89H T - Å	
-		Kull 90H Karakterer	
-		Studentmapper kull 90H A - Be.	1990/93

Løpenr:	Arkivkode:	Arkivaliens art - innhold:	Tidsrom:
-		Do. kull 90H Bi. - E	1990/93
-		Do. kull 90H F - J	1990/93
-		Do. kull 90H K - N	1990/93
-		Do. kull 90H U - Å Kull 90H; program	1990/93
-		Studentmapper, forsinket progresjon ut- eksaminert vår 1994 A - J	1994
-		Do. L - Å	1994